

Nr 209.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående avstående av den rätt, kronan eller allmänna arvsfonden äger till andel i viss fastighet; given Stockholms slott den 23 februari 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

GUSTAF.

K. G. Ewerlöf.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 februari 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Statsrådet Ewerlöf anför.

Enligt lagfartsbevis den 7 april 1888 ägdes hemmanet ⁷/₁₂₈ mantal nr 1 Nyby i Vännäs socken, Västerbottens län, av Nils Bohman. Genom avhandling den 8 juni 1892 upplät Bohman till Carl Gustaf Åkerblom en från nämnda hemman avsöndrad jordlägenhet om 44 ar 80 kvadratmeter för en köpeskilling av 230 kronor. Lagfart å fånget meddelades för Åkerblom den 25 juli 1894. Genom avhandling den 22 december 1894 upplät Bohman vidare till Carl Gustaf Åkerblom och Maria Lindholm en från nämnda hemman avsöndrad lägenhet om 3 200 kvadratmeter för en köpeskilling av 165 kronor. Lagfart å detta fång beviljades den 3 april 1895. Den 11 juni 1898 fastställdes å Umeå lagtima vinterting i Carl Gustaf Åkerbloms genom förstnämnda avhandling den 8 juni 1892 förvärvade lägenhet inteckning till säkerhet för

ett belopp av 500 kronor enligt en av Åkerblom till innehavaren den 9 maj 1898 utfärdad skuldförbindelse. Sistnämnda lägenhet försåldes sedermera å exekutiv auktion den 7 augusti 1902 för 350 kronor till Maria Lindholm. Lagfart å fånget meddelades den 20 maj 1904. Vid fördelning den 2 oktober 1902 av köpeskillingen för den exekutivt försålda lägenheten gäldades å omförmälda skuldebrev i kapital 211 kronor 16 öre och i räntor 90 kronor. Genom avhandling den 6 september 1908 försålde Maria Lindholm *dels* sist avsedda lägenhet om 44 ar 80 kvadratmeter, *dels ock* lägenheten om 3 200 kvadratmeter till Karl Svensson i Nyby och hans hustru för 900 kronor. Vid försäljningen innehade Maria Lindholm omförmälda skuldförbindelse, som övertogs av köparna. I avhandlingen var bland annat intaget ett villkor av innebörd att, därest Carl Gustaf Åkerblom infriade sin skuld enligt skuldförbindelsen, från köpet skulle avgå hälften av den senare lägenheten. Lagfart meddelades den 19 december 1908 för makarna Svensson å lägenheten om 44 ar 80 kvadratmeter och å hälften av lägenheten om 3 200 kvadratmeter.

Ifrågavarande lägenheter erhöilo sedermera benämningarna Nyby 1⁴⁶ och 1⁵³. De försåldes av makarna Svensson och hava sedan gått genom flera händer. Vid behandling av de särskilda lagfartsansökningarna har lagfart beviljats för Nyby 1⁴⁵ och hälften av Nyby 1⁵³, medan ansökningarna förklarats vilande i vad de avsåge återstoden av Nyby 1⁵³. Johan Oskar Eriksson och dennes hustru Charlotta Matilda Eriksson, född Abramsson, hava senast förvärvat lägenheterna enligt köpebrev den 29 september 1917. Såsom lagfaren ägare till $\frac{1}{2}$ av Nyby 1⁵³ står dock fortfarande Åkerblom enligt lagfartsbeviset den 3 april 1895.

Lägenheten Nyby 1⁵³ utgör numera stadsägan nr 6 i Vännäs köping.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har till Kungl. Maj:ts prövning hänskjutit en till ämbetet från advokaten Birger Johansson i Umeå såsom ombud för makarna Eriksson gjord framställning om vidtagande av sådan åtgärd, att lagfart måtte kunna meddelas makarna Eriksson å den för Åkerblom lagfarna hälften av stadsägan nr 6.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, utöver vad redan nämnts, bland annat.

Carl Gustaf Åkerblom föddes den 16 december 1859 och avled den 23 april 1915. Han var vid dödstillfället mantalsskriven i Jukkasjärvi kommun. En omfattande släktforskning har numera givit vid handen att han icke efterlämnade någon annan släkting än en broder Per Alfred Åkerblom, vilken emellertid avlidit den 16 april 1943 utan att, såvitt framgår av en efter honom upprättad bouppteckning, efterlämna annan arvinge än allmänna arvsfonden. Bouppteckning efter Carl Gustaf Åkerblom upprättades först den 20 mars 1944 genom försorg av advokaten Birger Johansson, som av Jukkasjärvi tingslags häradsrätt förordnats att såsom syssloman taga vård om Carl Gustaf Åkerbloms bo. I bouppteckningen, som inregistrerades den 4 april 1944, antecknades *dels* att den avlidne vid sitt frånfälle som ende dödsbo-

delägare efterlämnat brodern Per Alfred Åkerblom, vilken emellertid avlidit den 16 april 1943 utan att efterlämna annan arvinge än allmänna arvsfonden, dels ock att Per Alfred Åkerbloms arvsrätt efter Carl Gustaf Åkerblom vore preskriberad, varför arvsrätt efter Carl Gustaf Åkerblom endast tillkomme kronan såsom danaarv.

Johansson har anfört bland annat.

Följande faktiska omständigheter tala för att Carl Gustaf Åkerblom avhänt sig fastighetsdelen till Maria Lindholm. Omkring år 1904 synes Åkerblom haft dålig ekonomi. Hans lägenhet Nyby 1⁴⁵ såldes exekutivt och inropades av Maria Lindholm. Åkerblom stod i skuld till Maria Lindholm enligt en revers daterad den 9 maj 1898 å 500 kronor med ränta och intecknad i Nyby 1⁴⁵ den 11 juni 1898. Möjligt är att den exekutiva auktionen skett på begäran av Maria Lindholm. I varje fall kunde icke hela reversfordringen utgå ur köpeskillingen för Nyby 1⁴⁵. Sannolikheten talar därför för att Åkerblom förbundit sig att till Maria Lindholm överlämna äganderätten till hans del i Nyby 1⁵³, om han icke kunde infria reversen. Reversen inlöstes aldrig av Åkerblom utan den innehaves ännu av efterträdare i Maria Lindholms rätt. Åkerblom gjorde aldrig anspråk på fastighetsdelen efter reversens utfärdande såvitt känt är. Han hävdade icke heller fastigheten sedan 1898, då han utflyttade från Vännes församling. Detta talar för att Åkerblom själv icke ansett sig hava några anspråk på fastighetsdelen. Härför talar ytterligare det förhållandet att icke heller någon annan gjort anspråk på fastighetsdelen under åberopande av förvärv från Åkerblom. Det är föga troligt, att Åkerblom skolat underlåta att skaffa sig pengar på fastighetsdelen, då han icke nyttjade den. Ytterligare kan nämnas, att några utskylder för fastigheten, i varje fall alltså sedan Maria Lindholm sålde den, icke erlagts av Åkerblom.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har anfört.

Carl Gustaf Åkerblom har, såvitt visats, icke avhänt sig äganderätten till den för honom lagfarna hälften av lägenheten Nyby 1⁵³ i Vännäs socken, numera utgörande stadsågan nr 6 i Vännäs köping. Med hänsyn till vad i ärendet upplysts angående det utav Åkerblom den 9 maj 1898 utfärdade skuldebrevet, torde kunna antagas, att skuldebrevet av Åkerblom utgivits till Maria Lindholm, samt att Åkerblom vid tiden för utfärdandet av köpebrevet den 6 september 1908 alltså haft i skuld till Maria Lindholm med vad som å skuldebrevet efter köpeskillingsfördelning i anledning av exekutiv auktion å Nyby 1⁴⁵ återstod oguldet, eller sålunda i kapital 288 kronor 84 öre ävensom upplupna räntor. Genom det i köpebrevet den 6 september 1908 intagna villkoret angående Åkerbloms rätt med avseende å halva Nyby 1⁵³ torde Maria Lindholm ha avsett att, såvitt möjligt, göra sig betäckt för sin fordran hos Åkerblom. Då Nyby 1⁴⁵ vid exekutiv auktion år 1902 för såldes för 350 kronor samt vid överlåtelsen år 1908 sammanlagda köpeskillingen för Nyby 1⁴⁵ och 1⁵³ utgjorde 900 kronor, synes värdet av den för Åkerblom lagfarna hälften av sistnämnda lägenhet år 1908 kunna antagas icke hava överstigit 275 kronor $\left(\frac{900-350}{2}\right)$, eller sålunda mindre än vad som återstod oguldet å skuldebrevets huvudstol. På grund av vad sålunda anförts samt med hänsyn till vad övrigt i ärendet förekommit synes det ämbetet obilligt, om i förevarande fall för det allmännas räkning anspråk på ifrågavarande lägenhetsdel skulle framställas.

Ämbetet, som ansett Per Alfred Åkerbloms rätt till arv efter brodern Carl Gustaf Åkerblom icke hava blivit föremål för preskription, vadan allmänna

arvsfondens rätt här komme i fråga, har hemställt, att Kungl. Maj:t måtte förklara, att anspråk på den för Carl Gustaf Åkerblom lagfarna delen av stadsägan nr 6 i Vännäs köping icke skall framställas för allmänna arvsfondens räkning.

*Före-
draganden.*

Såsom framgår av den nu lämnade redogörelsen har sysslomannen i Carl Gustaf Åkerbloms bo ansett, att den ifrågavarande andelen i stadsägan nr 6 i Vännäs köping tillfallit kronan såsom danaarv. Kammaradvokatfiskalsämbetet åter har förmenat, att andelen tillfallit allmänna arvsfonden. Det synes mig icke nödvändigt att i förevarande sammanhang upptaga detta spörsmål till prövning. Vare sig andelen i fastigheten tillfallit kronan eller allmänna arvsfonden, bör densamma enligt min mening avstås till makarna Eriksson.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte förelå riksdagen medgiva,

att den rätt, kronan eller allmänna arvsfonden äger till den för Carl Gustaf Åkerblom lagfarna andelen av stadsägan nr 6 i Vännäs köping, må avstås till Johan Oskar Eriksson och hans hustru Charlotta Matilda Eriksson, född Abramsson.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan, förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Ivar Löfqvist.